

Åvsta (in *Aghastadhum* 1303) i Krylbo. Byn hade under medeltiden ett laxfiske i Dalälven vid nuvarande Avesta, 1643 kallat *Åffwestafors*. Så småningom kommer skrivningen *Ave-* att reserveras för *Avesta* och *Åv-* för *Åvsta*. Förleden i *Åvsta* innehåller ordet *ave* (i belägget med biformen *age*) 'älvutvidgning, vik med bakvatten' med syftning på en nu utfylld vik vid Krylbo torg. Efterleden kan innehålla antingen *stad* 'båtplats' eller → *sta(d)*. Se också → *Krylbo*.

Axberg sn, Örebro hd, Närke. (de) *Axaberg* 1314? – Namnets efterled *berg* syftar troligen på den höjd där kyrkan är belägen. Förleden har ännu ej fått någon tillfredsställande tolkning.

Axelvold gods, Svalövs sn, Rönnebergs hd, Skåne. *Axel-uol* 1578, *Axelvold* 1581. – Godset bildades 1564 och gavs namn efter grundaren Axel Tønnesen Viffert. Efterleden är en dansk skriftform av ordet *vall*, här snarast använt efter mönster av äldre slotts- och herrgårdsnamn.

Axtorna by, Köinge sn, Faurås hd, Halland. *vnām curiam* ['en gård'] *Axstorne* 1362 sen avskr. – Förleden är dunkel. Efterleden kan innehålla ordet *torn* 'törne, törnbuske'. Vid byn stod ett slag mellan svenskar och danskar 1565.

Axvall tätort, f.d. exercisplats, Norra Vings och Skärvs sn, Valle hd, Västergötland. – Namnet, ca 1325 belagt som *Affsæualdær* med syftning på en allmänningsskog, har använts om det markområde som senare blev exercisplatsen Axevalla hed. Efterleden innehåller ordet *vall* 'slät, gräsbevuxen mark' och förleden troligen dialektordet *afse* 'bäck' äsyftande ett eller flera nu försvunna vattendrag på Axevalla hed. På platsen fanns under medeltiden slottet Axvall (*Axsawaldh* 1315 avskr.). Axvalls järnvägsstation anlades vid en järnvägslinje öppnad 1874. Jfr → *Valle härad*.

B

Backa tätort, Vallda sn, Fjäre hd, Halland. *Backegaard* 1563, *Bache* 1592. – Tätorten är till stora delar framvuxen inom byn Backa. Namnet innehåller en böjd form av *backe* 'höjd, kulle'. Byn är belägen på och vid höjder.

Backa tätort, Värö sn, Viske hd, Halland → *Väröbacka*.

Backa sn, Västra Hisings hd, Bohuslän, samt stadsdel, Göteborgs stad, Västergötland. *Bakka kirkia* 1388. – I namnet ingår en böjningsform av ordet *backe*. Kyrkbyn, efter vilken socknen fått sitt namn, ligger på en höjd. Stadsdelen är namngiven efter socknen.

Backaryd sn, tätort, Medelstads hd, Blekinge. *Bagerydt* 1583 (avser kyrkbyn). – Sockennamnet, som har övertagits från kyrkbyn (nu en tätort), innehåller troligen fda. *bakær* 'bagare', kanske använt som mansbinamn. Efterleden är → *ryd* 'röjning'.

Backberg tätort, Ovanjö sn, Gästrikland. *Backeberg* 1541, *Backa* 1542. – Tätorten är framvuxen ur en by Backberg, längre tillbaka tydligt också benämnd *Backa* (en böjningsform av ordet *backe*). Ännu i våra dagar har byborna kallats för *backarna* och byns fäbodlar för *Backa*

fäbodarna. Byn ligger på en brant kulle. Namnet tolkas lämpligen som 'berget som (byn, gården) Backa ligger på'.

Backe tätort, Fjällsjö sn, Ångermanland. *Backe* 1542. – Den by som ursprungligen bar namnet låg i en sluttning. Tätorten har övertagit namnet från byn och järnvägsstationen *Backe*.

Badelunda sn, Västerås stad, Västmanland → *Västerås Badelunda*.

Bagarmossen, stadsdel, Stockholms stad. *Bagaremossen* 1846. – Namnet syftade ursprungligen på en mosse belägen kring nuvarande Lagaplan. Enligt en tradition skall mossen först ha blivit uppodlad av en bagare som ägde Skarpnäcks gård, till vilken området hörde.

Baggböle hgd och f.d. sågverk, Umeå sn, Västerbotten. *Baggaböle* 1530–31. – Namnet är övertaget från en by. Förleden innehåller genitiv av mans(bi)namnet fsv. *Bagge*, efterleden är → *böle* 'boplats; gård', här snarast i betydelsen '(avsidet) nyodling; nybygge'.

Baggensfjärden fjärd, Värmdö skg, Uppland, samt Svartlösa och Sotholms hd, Södermanland → *Baggensstäket*.

Baggensstäket sund, Boo sn, Värmdö skg, Uppland, och Saltsjöbadens förs., Svartlösa hd, Södermanland. *Baggens Stäak* 1638, *Baggar(s) Stäket* 1680-talet. – Sundet har säkerligen fått namn av den intelligande fjärden *Baggensfjärden*. Till grund för detta namn ligger troligen ett nu försvunnet önamn **Baggarn*, sammansatt av djurbeteckningen *bagge* och ett öbetecknande fornspråkligt **garn* (ursprungligen 'tarm') eller → *arin* 'grusö, grusig mark'. Förleden har senare omformats under påverkan från namnet på den berömde sjöhjälten Jacob Bagge, som fick Bo gård – belägen invid sundet – i förläning av Gustav Vasa. Efterleden i *Baggensstäket* är bestämd form av fsv. *stæk* som kan syfta på fasta fiskeanläggningar eller möjligen förpålningar i försvarssyfte i sundet.

Baggetorp tätort, Västra Vingåkers sn, Oppunda hd, Södermanland. – Tätorten, vars järnvägsstation öppnades för trafik 1878, har fått sitt namn från gården Baggetorp (*Baggetorpp* 1498, *Baggatorp* 1535) på samma plats. Namnet innehåller trots den äldsta skrivningen *Backe* troligen djurbeteckningen *bagge* (då sannolikt använt som mansbinamn). Efterleden är → *torp* 'nybygge'.

Baldersnäs gods, Steneby sn, Vedbo hd, Dalsland. *Balness* 1512. – Namnet, vars förled på 1800-talet omformades till *Balders-*, kan innehålla ett *Ball-* 'kraftig' och betyda 'det stora näset'. Baldersnäs ligger på ett långt utskjutande näs i Laxsjön.

Baldringe sn, Herrestads hd, Skåne. (de) *Baldringi* 1256 avskr. – Socknens namn har övertagits från kyrkbyn. Det synes vara bildat till en inbyggarbeteckning pluralis **baldrungar* med oviss innebörd (→ *-inge*).

Balingsta sn, Hagunda hd, Uppland. (ad ['till']) *curiam Baldingstad* 1292 (avser kyrkbyn). – Namnet är övertaget från byn *Balingsta*. I förleden har man velat se ett mansbinamn **Baldunger*, vars *-ung* senare ombildats till *-ing(-)* i ortnamnet. Efterleden är → *sta(d)*.